

V Tirane rokovali európski ministri školstva: európske krajiny budú uznávať študentom diplomy aj mikrokredity

Väčšia dôvera vo vysokoškolské vzdelávanie. Uznávanie vzdelania vrátane mikroosvedčení. Uľahčenie mobility v štúdiu a v zamestnaní. Boj proti podvádzaniu a falošným titulom či lepšia ochrana duševného zdravia študentov. To sú niektoré z hlavných tém, o ktorých diskutovali stovky (nielen) európskych expertov na vysokoškolské vzdelávanie v albánskej Tirane.

TIRANA: Vysoké školy v Európe pred 25 rokmi pripomínali Babylon. Každý štát mal iné typy vysokých škôl. Študenti rovnakého odboru v rôznych krajinách dosahovali rôzne úrovne kvalifikácie a vzdelania. Ak ste sa v tom čase na Slovensko nadšene vrátili so zahraničným diplomom, čakal vás maratón úradných overovačiek alebo ešte horšie, jedno veľké sklamanie. *„Diplom ste si museli nechať overiť. Zisťovalo sa, akému ekvivalentu vzdelania zodpovedá v domácom prostredí. Často to vôbec možné nebolo,“* hovorí predseda výkonnej rady Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo (SAAVŠ) Robert Redhammer, ktorý zastupoval agentúru na EHEA Ministerskej konferencii 29.-30.mája 2024 v albánskej Tirane.

Európa si vzájomne uznáva diplomy

Zvýšená mobilita (nielen) mladých ľudí v rámci európskeho priestoru EHEA (*European Higher Education Area – EHEA tvorí 49 krajín, pozn.*) priniesla potrebu harmonizácie európskych vysokých škôl. Vďaka Bolonskej deklarácii ministrov európskych krajín zodpovedných za vysoké školstvo, ktorej 25. výročie si pripomenuli zástupcovia členských krajín EHEA v Tirane, sa všetko zmenilo. *„Absolvent vysokej školy v európskom priestore EHEA vrátane Slovenska má dnes istotu, že absolvoval vzdelanie na európskej úrovni. Jeho diplom akceptujú všetky ostatné európske krajiny. Mladý človek zo Slovenska, ale aj z Francúzska či Rakúska sa dnes vďaka tomu môže zamestnať v ktorejkoľvek inej európskej krajine,“* pokračuje R. Redhammer.

Štvrt' storočie spolupráce v Európe

Experti z oblasti vysokého školstva v Tirane hodnotili 25 rokov spoločnej práce v prospech jednotného vysokoškolského rámca a uľahčenie štúdia pre samotného študenta. Konferencia sa niesla v znamení sociálneho rozmeru vysokoškolského štúdia.

Odborníci venovali samostatnú sekciu aj digitálnym a zeleným zručnostiam, príprave na nové profesie a zodpovednému využívaniu umelej inteligencie (AI) vo vzdelávaní a vo výskume. Vyzvali na obozretnosť a boj proti podvádzaniu, falošným diplomovým prácam a nečestne získaným diplomom.

Nové profesie a ochrana duševného zdravia študentov

Rýchlo meniaci sa svet prináša so sebou aj nové nároky trhu práce a nové potrebné profesie. *„Európske vysoké školy to reflektujú a pridávajú nové študijné programy.“* Slovensko tiež nasadlo na tento trend. V roku 2022 sme akreditovali 160 nových študijných programov v 24 odboroch.

Experti otvorili aj tému duševného zdravia (nielen) u vysokoškolských študentov. *„Najmä v súvislosti s pandemiou a sociálnymi sieťami. Pandémia zavrela mladú generáciu na príliš dlhý čas pred svetom. Spôsobila fyzickú izoláciu, mnohí mladí*

stratili návyky štandardnej komunikácie, mnohí vedia len ťažko rozlíšiť realitu od virtuálnych obrazov.“

Práve mladí ľudia tvoria podľa R. Redhammera najzraniteľnejšiu skupinu. *„Na mladého človeka dnes útočia informácie rýchlo a zo všetkých strán. Mnohé sú silné a protichodné, ich pravdivosť nie je často možné overiť. To všetko vplýva na psychiku.“*

Európski lídri odsúdili aj inváziu Ruska na Ukrajinu, ktorá je v prudkom rozpore so základnými akademickými hodnotami. EHEA na konferencii potvrdila prerušenie vzťahov s Ruskom a s Bieloruskom.

Uznávanie mikrokreditov

Mobilitu v rámci vysokoškolského vzdelávania využíva podľa aktuálnych údajov UNESCO 16% európskych študentov. Cieľom je percento navýšiť a podnietiť k absolvovaniu časti štúdia na zahraničnej vysokej škole 20% európskych študentov. Vzájomné európske dohody umožňujú študentom vďaka kreditovému systému relatívne flexibilne meniť školu a absolvovať časť štúdia na inej škole v akejkoľvek krajine EHEA. Konferencia ministrov pracuje aktuálne na tom, aby si študenti mohli už v roku 2027 prenášať, presnejšie započítavať do vysokoškolského štúdia, aj tzv. mikroosvedčenia, mikrokredity.

„Konferencie sa zúčastnili aj odborníci z Afriky a z Ázie, ktorých inšpiruje európska mobilita študentov. Podľa vzoru Európskeho systému akumulácie a prenosu kreditov ESTC pracujú na podobnej dohode v Afrike,“ sumarizuje R. Redhammer.

Slovensko splnilo kľúčové európske záväzky

Európski ministri sa zhodli, že za ostatných 25 rokov spravili členské krajiny významné pokroky. Napriek tomu sa nie každej členskej krajine podarilo úplne naplniť všetky tri kľúčové záväzky (key commitments) vrátane trojstupňového vzdelávania, uznávania kvalifikácií a dodržiavania Štandardov pre zabezpečovanie kvality v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania (ESG).

Slovensko splnilo aj tretí záväzok a je príkladom. Zaviedlo na vysokých školách vnútorné mechanizmy zlepšovania kvality a úspešne zvládlo medzinárodný audit akreditácií podľa noriem ESG.

V apríli tohto roku sa Slovenská akreditačná agentúra stala členom prestížnej Európskej asociácie pre zabezpečovanie kvality vo vysokom školstve (ENQA). V októbri 2023 nás zaradili do Európskeho registra pre zabezpečovanie kvality EQAR a naše akreditačné rozhodnutia píšeme do európskej databázy DEQAR. Celý svet dnes za pár klikov nájde v registri informácie týkajúce sa našich vysokých škôl a rozsahu ich práv poskytovať vzdelávanie. Získali sme prístup k najnovším inováciám a postupom. Stali sme sa rovnocenným partnerom vyspelým európskym krajinám a už teraz poskytujeme vlastnú expertízu ďalším.

Myšlienka spolupráce a ľudskosti

Konferenciou v Tirane sa niesol odkaz o základných hodnotách spočívajúcich v demokratických a akademických slobodách, inštitucionálnej autonómii a ľudskosti, sociálnom rozmere vzdelávania.

„Vzdelanie nie je a nemá byť o udelených tituloch, ale o budovaní mostov medzi ľuďmi a kultúrami. Ako zaznelo v závere Globálneho panelu EHEA: investícia do vzdelania je investíciou do mieru,“ dodáva R. Redhammer.